

“Je ziet altijd meer”

Educatief dossier

INLEIDING

In deze bundel vind je een bespreking van de kunstwerken uit het boek ‘Je ziet altijd meer’ aan de hand van vragen en opdrachten. Deze vragen bieden zowel de lesgevers als de cursist een houvast bij het kijken naar kunst. Met behulp van deze vragen wordt het waarnemen verdiept en worden denkprocessen zichtbaar gemaakt.

De vragen en opdrachten richten zich tot NT1 cursisten en (alfa)NT2-cursisten van de hogere modules die les volgen in een Centrum voor Basiseducatie maar kunnen ook als inspiratie dienen voor NT2-lesgevers van het CVO of okan klassen.

Daarnaast vind je ook vier uitgewerkte lesvoorbereidingen die inspirerend kunnen zijn voor je lees- en schrijfgroepen.

Deze bundel werd uitgewerkt door het Centrum voor Basiseducatie Brusselleer in het kader van de het boek “Je ziet altijd meer”, een samenwerking tussen [Brusselleer](#), de [Koninklijke Museum voor Schone Kunsten van Brussel](#) en [Wablieft](#), en kwam tot stand met steun van [Literatuur Vlaanderen](#). Meer info over het boek vind je op de [website van Wablieft](#).

Voor vragen, opmerkingen of aanvullingen kan je contact opnemen met isabel.kennis@brusselleer.be of rein.callewaert@brusselleer.be

INHOUDSTAFEL SPECIFIEKE OPDRACHTEN

VRAGEN EN OPDRACHTEN BIJ DE KUNSTWERKEN

- 1) [Untitled 12 \(Bodybuilders\) - David Altmejd](#)
- 2) [Willem Moreel en Barbara Van Vlaenderberch - Hans Memling](#)
- 3) [Winterlandschap met schaatsers en vogelknip - Pieter I Bruegel](#)
- 4) [De koning drinkt - Jacques Jordaens](#)
- 5) [Mars wordt ontwapend door Venus - Jacques Louis David](#)
- 6) [Sol LeWitt - Wall drawing nr. 426](#)
- 7) [De man aan het venster - Henri De Braekeleer](#)
- 8) [De volksverhuizing - Eugène Laermans](#)
- 9) [Anna Boch - Bretoense kust](#)
- 10) [De lampenist - James Ensor](#)
- 11) [De gevallen kariatide - Auguste Rodin](#)
- 12) [Henri Evenepoel - De sinaasappelmarkt van Blidah](#)
- 13) [Pierre Bonnard - Naakt bij tegenlicht](#)
- 14) [Huiselijke zorgen - Rik Wouters](#)
- 15) [Te Fosset. Onder de sparren - Fernand Khnopff](#)
- 16) [Het restaurant - Léon Spilliaert](#)
- 17) [Het rijk der lichten - René Magritte](#)

VIER LESVOORBEREIDINGEN VOOR IN DE KLAS

- 1) [De koning drinkt - Jacques Jordaens](#)
- 2) [Huiselijke zorgen - Rik Wouters](#)
- 3) [De sinaasappelmarkt van Blidah - Henri Evenepoel](#)
- 4) [Het rijk der lichten - René Magritte](#)

INHOUDSTAFEL ALGEMENE OPDRACHTEN

[In de klas](#)

[Het museumbezoek](#)

[Terug in de klas](#)

[Bijlage](#)

VRAGEN EN OPDRACHTEN BIJ DE KUNSTWERKEN

1. Untitled 12 (Bodybuilders) - David Altmejd - 2015

1. Kijk 30 seconden naar dit kunstwerk.
2. Wat vind je de drie meest bijzondere details aan dit kunstwerk?
3. Doe de houding na van dit beeld.
4. Welk gevoel krijg je?
5. Waarop staat dit beeld?
6. Wat zie je voor de trap?
7. Waarom heeft deze man een gat ter hoogte van zijn hart?
8. Waarom zijn er zoveel handen in dit beeld?
9. Waarom gaat deze man op de trap?
10. Waar gaat hij naartoe?
11. Heb je een vraag bij dit beeld?
12. Denk aan je eigen leven. Zegt dit beeld je iets over je eigen leven?
13. Op welke plaats (buiten het museum) zou je dit beeld willen zetten? Waarom past het daar goed?

2. Willem Moreel en Barbara Van Vlaenderberch - Hans Memling - ca 1482

1. Wat zie je op deze twee schilderijen?
2. Wie zijn deze mensen? Hoe zien ze eruit? Hun kleren, hun gezicht, hun handen?
3. Kan je hun houding nadoen? Waarom doen ze zo?
4. Welke geluiden horen deze twee mensen?
5. Wat zien deze mensen?
6. Wat zouden deze twee mensen denken en voelen?
7. Wat is hun beroep? Zijn het rijke mensen?
8. Wat is hun relatie?
9. Waar zijn ze?
10. Wat zie je op de achtergrond?
11. In welke tijd zouden deze mensen leven? Waaraan zie je dat?
12. Zou jij in deze tijd willen leven? Of liever nu?
13. Wat kan je leren van deze mensen?

3. Winterlandschap met schaatsers en vogelknip - Pieter I Bruegel - 1565

1. Wat zie je? Maak een woordweb op het bord. Projecteer het schilderij op het bord en vraag aan de cursisten wat ze zien. Schrijf dit rond het schilderij. Probeer zoveel mogelijk dingen te vinden.
2. Wie zie je?
3. Waar is dit? Welk land?
4. Welke kleuren zie je?
5. Wanneer is dit? Welk seizoen? Hoe laat?
6. Wat doen deze mensen?
7. Hoe voelen deze mensen zich? Hoe zou jij je hier voelen?
8. Wat zeggen ze tegen elkaar?
9. Welke geluiden hoor je nog?
10. Er zijn veel vogels in het schilderij. Observeer ze. Wat doen de vogels?
11. Doet dit schilderij je aan iets denken?
12. Waar zou je zelf willen zijn op dit schilderij?

4. De koning drinkt - Jacques Jordaens - 1640

1. Wie zie je op het schilderij?
2. Hoe zien ze eruit?
3. Welke voorwerpen zie je op dit schilderij?
4. Welke kleuren zie je in dit schilderij?
5. Waar is het licht? Waar is het donker op het schilderij?
6. Waar zijn deze mensen?
7. Hoe zie je dat?
8. In welke streek/land is dit?
9. Wanneer is dit? In welke tijd is dit?
10. Hoe zie je dat?
11. Wat doen deze mensen? Bespreek elk personage één voor één. (ook lichaamshouding)
12. Waarom vieren ze feest?
13. Wat denken ze?
14. Hoe voelen ze zich?
15. Hoor jij iets als je naar dit schilderij kijkt?
16. Wat hoor jij?
17. Wat zeggen de mensen tegen elkaar?
18. Herinner je je iets als naar dit schilderij kijkt? Denk je aan iets?

19. Kies iemand uit het schilderij. Stel je voor dat je deze figuur bent.

Wat kan deze figuur zien, horen, voelen, ruiken vanaf zijn plekje op het schilderij?

Wat denkt deze persoon?

Wat vindt hij/zij leuk?

20. Een tableau vivant maken met je klas:

Eén cursist krijgt het schilderij in handen. Hij of zij moet de andere cursisten zo plaatsen als op het schilderij. Deze cursist mag alleen spreken en instructies geven aan de andere cursisten. 'Ga zitten, ga naast die persoon staan,...). Je kan verkleedkleden en voorwerpen meebrengen. Neem vooral die dingen mee die ook in de tekst voorkomen (kroon, wit slab, schotel, glazen, ...) Je kan ook samen met de cursisten een papieren kroon knippen. Voor het kindje met de blote billen kan je een pop gebruiken.

Bespreek met de cursisten wat ze grappig en leuk vinden in het schilderij.

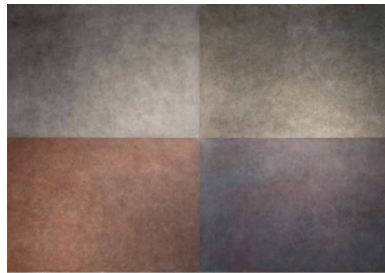
5. Mars wordt ontwapend door Venus - Jacques Louis David - 1824

1. Wat zie je?
2. Wie zie je op dit schilderij? Hoe zien ze eruit? Wat hebben ze in hun handen?
3. Waar is dit? Zou je hier graag willen zijn?
4. Wanneer is dit? Is dit vroeger of nu?
5. Wat doen de mensen/goden op dit schilderij? Waarom doen ze dat?
6. Kies één figuur op het schilderij. Wat ziet die figuur van op zijn/haar plaats? Wat voelt die figuur? Wat denkt hij of zij? Zegt hij of zij iets?
7. Maak tekstballonnen of gedachtenwolkjes bij de personages (zie volgende pagina).

6. Sol LeWitt - Wall drawing nr. 426 - 1985

Een beetje uitleg:

Sol LeWitt was een conceptueel kunstenaar. Dat wil zeggen dat het concept of idee belangrijker is dan de uitvoering. Hij schreef de instructies over hoe zijn kunstwerken moesten gemaakt worden op papier. Hij maakte de kunstwerken vaak niet zelf. Vaak stuurde hij ze per fax of telefoon door aan zijn assistenten.

Zijn assistenten lazen zijn instructies en maakten het kunstwerk. Andere assistenten maakten met dezelfde instructies een andere versie van het kunstwerk. De uitvoering van het kunstwerk was dus niet altijd hetzelfde. Je kan het vergelijken met een lied of de partituur van een muziekstuk. Het lied of de partituur blijven hetzelfde maar bij de uitvoering legt elke muzikant zijn eigen accenten.

1. Wat zie je? Kijk 30 seconden naar dit kunstwerk.
2. Schrijf op wat je ziet.
3. Vertel aan elkaar wat je hebt opgeschreven.
4. Ziet iedereen hetzelfde?
5. Een tekenopdracht:
 - Geef de cursisten vier kleurpotloden (grijs, geel, rood en blauw)
 - Vraag hen het blad liggend te leggen en het in vier gelijke delen te verdelen.
 - Vraag hen om de linkerbovenhoek vooral grijs te kleuren met een beetje rood, geel en blauw erbij
 - De linkeronderhoek is vooral rood met een beetje grijs, geel en blauw.
 - De rechterbovenhoek is vooral geel, met een beetje rood, geel en blauw
 - De rechteronderhoek is vooral blauw met een beetje rood, geel en grijs.
 - Vergelijk de werken van de cursisten.
6. Heb je vroeger zelf getekend? Doe je het nog steeds? Waarom wel/niet?

7. De man aan het venster - Henri De Braekeleer - ca 1873-1876

1. Wat zie je?
2. Wie staat er op?
3. Wanneer is dit? Vroeger of nu? Welke dag? Op welk moment van de dag?
4. Waar is dit? Hoe ziet de kamer eruit? Wat ruik je in deze kamer? Hoe voel je je in deze kamer?
5. Wat zie je buiten? Wat hoor je? Hoe is de lucht?
6. Wat ziet de man uit het venster?
7. Waarom kijkt hij uit het venster?
8. Waarom is deze man in deze kamer?
9. Hoe gaat het met deze man?
10. Doet dit schilderij jou aan iets denken?

Opdracht: maak een foto van jezelf bij je thuis terwijl je door een open raam naar buiten kijkt. Stuur de foto door naar je leerkracht. Vertel over de foto adhv deze vragen: Op welk moment van de dag maakte je deze foto? Waar heb je deze foto gemaakt? In welke kamer? Beschrijf de kamer. Hoe voel je je in deze kamer? Wat zie je door je raam? Wat hoor je? Hoe is de lucht? Kijk je vaak uit het raam? Waarom doe je dat wel/niet? Vind je het leuk om uit het raam te kijken? Hoe voel je je als je uit het raam kijkt?

8. De volksverhuizing - Eugène Laermans - 1894

1. Vertel tien dingen die je ziet.
2. Waar zijn deze mensen? Hoe zien ze eruit? Wat hebben ze meegenomen?
3. Wat zie je op de achtergrond?
4. Wanneer is dit? In welk seizoen? Op welk moment van de dag?
5. Wat doen deze mensen?
6. Hoe voelen deze mensen zich?
7. Hoe zijn de kleuren? Licht of donker? Waarom?
8. Wat zeggen deze mensen tegen elkaar?
9. Waarom vertrekken deze mensen uit het dorp?
10. Hoe is het om uit je geboorteplaats te vertrekken?
11. Kies iemand uit het schilderij. Stel je voor dat je deze figuur bent.
Wat kan deze figuur zien, horen, voelen, ruiken vanaf zijn plekje op het schilderij?
Wat denkt deze persoon?
12. Als dit kunstwerk het begin van een verhaal is, wat zou er hierna gebeuren?
13. Dit gebeurde vroeger maar het gebeurt ook nu. Kan je een voorbeeld geven?
14. Wat is het verschil tussen de mensen van toen en de mensen van nu? Wat is hetzelfde?
15. Wat blijft je het meeste bij in dit werk? Wat vind je heel speciaal?
16. Waarom maakte de schilder dit werk?

9. Anna Boch - Bretoense kust - 1901

Bijzondere plaatsen zijn er overal. Welke plaatsen zijn voor jou bijzonder. Waarom vind je ze zo bijzonder?

Bijzondere plaatsen zijn vaak heel persoonlijk. Vaak hangt er een verhaal aan vast.

Kunstenaars laten ons vaak wegdromen bij bijzondere plaatsen

Via kunst kan je een bijzondere plaats uit het verleden nu nog ervaren.

1. Laat de cursisten rustig deze plaats observeren. Stel vragen als: herken je deze plaats? Waar is dit? Ben je al op zo'n plaats geweest? Wat vond je ervan?
2. Welke kleuren zie je in dit werk? Waar is het licht? Waar is het donker? Welke kleuren hebben die plekken?
3. Welk moment van de dag is het? Welk seizoen zou het zijn?
4. Welk gevoel krijg je bij deze plaats?
5. Welke geluiden hoor je?
6. Zou je op deze plaats willen zijn?
7. Waar zou je willen zitten in het schilderij?
8. Welke muziek past bij dit schilderij?
9. Hoe ruikt het op deze plek?
10. Beschrijf jouw bijzondere plek, zoek/maak er een foto van of maak er een tekening van. Vertel aan een collega over die bijzondere plek.

10. De lampenist - James Ensor - 1880

1. Wat zie je?
2. Wie zie je? Hoe ziet deze jongen eruit? Welke kleren/ schoenen heeft hij aan? Welke kleur hebben ze?
3. Waar is deze jongen? Van welk materiaal is de vloer gemaakt? Hoe is de muur geschilderd? Wat staat er op het tafeltje?
4. Welke kleuren heeft dit schilderij? Waar is het licht? Waar is het donker?
5. Hoe is het geschilderd?
6. Wanneer is dit? Vroeger of nu? Op welk moment van de dag?
7. Wat gaat de jongen straks doen? Vertel een verhaal.

11. De gevallen kariatide die haar steen draagt - Auguste Rodin - 1881-1897

1. Kijk 30 seconden naar dit kunstwerk.
2. Doe zo goed mogelijk het beeld na. Wat voel jij?
3. Noem drie bijzondere dingen die je ziet.
4. Wie is deze vrouw?
5. Hoe ziet ze eruit?
6. In welk materiaal is het beeld gemaakt?
7. Wat is er met haar gebeurd?
8. Hoe zou deze vrouw zich voelen?
9. Waarom voelt zij zich zo?
10. Doet dit beeld je aan iets of iemand denken?

12. Henri Evenepoel - De sinaasappelmarkt van Blidah - 1898

1. Wat zie je? Maak een lijstje met de dingen die je ziet.
2. Waar is dit?
3. Wat gebeurt er?
4. Wanneer is dit? Vroeger of nu? Op welk moment van de dag?
5. Welke geluiden hoor je op deze markt? Zeggen de mensen iets tegen elkaar?
6. Welke kleuren zie je? Waar is licht? Waar is schaduw?
7. Is deze markt druk? Of vind je het er rustig en stil?
8. Welke figuur vind je interessant? Wat ziet deze figuur vanuit zijn standpunt? Wat denkt hij? Hoe voelt hij zich?
9. Doet dit schilderij je aan iets denken?
10. Beeld het schilderij uit (of een stukje). Welk stukje wil je uitbeelden? Kies zelf.
11. Een collage maken: zoek in tijdschriften dezelfde kleuren als op het schilderij. Maak een collage met deze strookjes.

13. Pierre Bonnard - Naakt bij tegenlicht - 1908

In de Europese kunst zie je vaak naakte mensen. De kunstenaars willen de schoonheid van het lichaam tonen. De modellen moesten vaak lang stilstaan om te poseren.

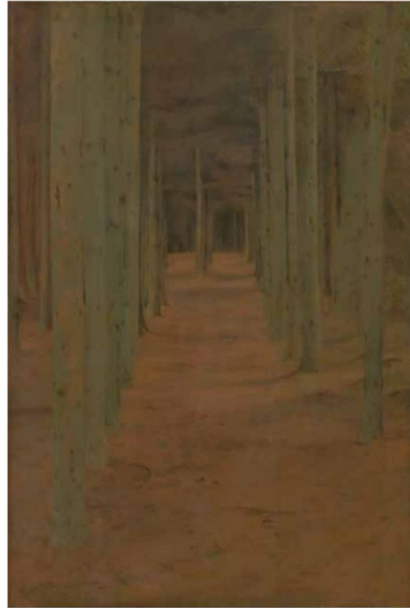
1. Wat zie je? Geef zoveel mogelijk details.
2. Wie zie je? Hoe ziet er eruit? Wat heeft ze in haar handen? Is ze mooi?
3. Waar is deze vrouw? Hoe ziet de kamer eruit? Welke kleuren zie je? Waar is het licht? Waar is het donkerder?
4. Wat zie je in de spiegel?
5. Op welk moment van de dag is het?
6. Hoe voelt deze vrouw zich?
7. Hoe is het om zonder kleren in huis rond te lopen? Hoe voel je je dan?
8. Waarom schildert Bonnard een naakte vrouw?
9. Moet je mooi zijn om naakt geschilderd te worden?

14. Huiselijke zorgen - Rik Wouters - 1913

1. Wat zie je?
2. Bestudeer samen met de cursisten haar houding (hoofd, armen,...) en hoe ze eruit ziet (kleren, haar...) Vraag aan een cursist of zij in dezelfde houding als de vrouw wil gaan staan. Bespreek vooral de dingen die ook in de tekst voorkomen nl. haar armen gekruist, haar hoofd een beetje gebogen. Breng verkleedkleden mee. Maak zo een foto die op het beeld lijkt.
3. Waar staat deze vrouw? Fantaseer.
4. Wie is deze vrouw? Wat denkt ze? Wat voelt ze? Waarom zijn haar armen gekruist? Waarom staat ze zo?
5. Doet deze vrouw je aan iemand denken?
6. Stel dat deze vrouw tot leven zou komen. Hoe zou ze dan wandelen? Wat zou ze doen? Doe dat zelf eens na.

15. Te Fosset. Onder de sparren - Fernand Khnopff - 1894

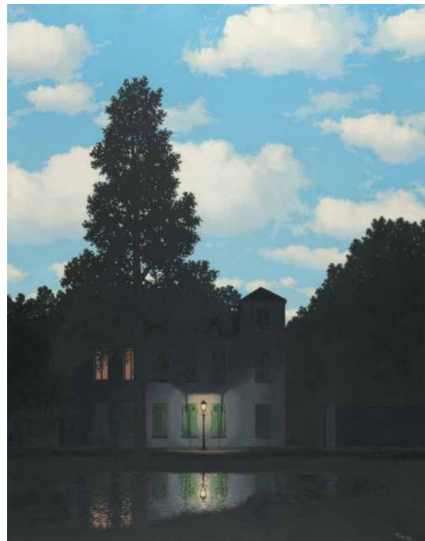
1. Wat zie je?
2. Waar is dit? Hoe zien de bomen eruit? De grond?
3. Welke kleuren zie je? Welk gevoel geven deze kleuren?
4. Wat hoor je?
5. Wat ruik je?
6. Op welk moment van de dag is dit? Welk seizoen is het?
7. Hoe voel je je hier? Zou je hier graag zijn? Doet dit schilderij je aan iets denken?
8. Welke titel zou je dit werk geven?

16. Het restaurant - Léon Spilliaert - 1904

1. Waar is dit? Ben je wel eens op zo'n plaats geweest?
2. Wat is het eerste wat je ziet? Wat zie je nog meer? Kijk een minuut in stilte. Probeer zoveel mogelijk op te sommen.
3. Welke kleuren hebben de dingen? Waar is het licht? Waar is het donker? Met welk materiaal werd dit kunstwerk gemaakt?
4. Hoe staan de tafels en stoelen in dit restaurant? Wat staat er op de tafels?
5. Op welk moment van de dag is dit? Hoe laat zou het zijn?
6. Hoor je geluid als je naar het schilderij kijkt?
7. Waarom is er niemand in het restaurant?
8. Hoe voel jij je in dit restaurant?
9. Welke titel zou je het kunstwerk geven? Schrijf op een strookje. Deel met elkaar.

17. Het rijk der lichten - René Magritte - 1954

1. Kijk samen enkele minuten naar dit kunstwerk.
2. Wat zie je? Som zoveel mogelijk dingen op.
3. Wat vraag je je af bij dit kunstwerk? Maak een vraag per twee. Geef de vragen door aan een ander groepje. Bespreek de vragen.
4. Waar is dit?
5. Wanneer is dit? Vroeger of nu? Welk moment van de dag?
6. René Magritte was een Belgisch kunstenaar. Hij schilderde dingen die je iedere dag ziet maar maakte er iets vreemds van. Het is dag en nacht in dit schilderij. Ze zijn tegengesteld. Toch horen ze samen. Ken je nog zo'n dingen die tegengesteld zijn en toch samen?
7. Wat voel je bij dit schilderij?
8. Breng tijdschriften mee. Plaats een ding in een omgeving of situatie die op het eerste zicht niet samen horen. Toon een aantal schilderijen van Magritte als voorbeeld.
9. Doet het schilderij je aan iets denken?
10. Verzin een titel bij dit kunstwerk.

VIER LESVOORBEREIDINGEN VOOR IN DE KLAS

1. De koning drinkt - Jacques Jordaens

Voor het lezen

Kijk een aantal minuten samen met de cursisten naar het schilderij, zonder iets te zeggen.

Laat de cursisten een verhaal vertellen bij het kunstwerk. Dit zijn mogelijke vraagjes:

- Wie zie je op het schilderij?
- Hoe zien ze eruit?

- Welke voorwerpen zie je op dit schilderij?

- Welke kleuren zie je in dit schilderij?
- Waar is het licht? Waar is het donker op het schilderij?

- Waar zijn deze mensen?
- Hoe zie je dat?
- In welke streek/land is dit?

- Wanneer is dit? In welke tijd is dit?
- Hoe zie je dat?

- Wat doen deze mensen? Bespreek elk personage één voor één. (ook lichaamshouding)

- Waarom vieren ze feest?
- Wat denken ze?
- Hoe voelen ze zich?

- Hoor jij iets als je naar dit schilderij kijkt?
- Wat hoor jij?
- Wat zeggen de mensen tegen elkaar?

- Herinner je je iets als naar dit schilderij kijkt? Denk je aan iets?

Een tableau vivant

Eén cursist krijgt het schilderij in handen. Hij of zij moet de andere cursisten zo plaatsen als op het schilderij. Deze cursist mag alleen spreken en instructies geven aan de andere cursisten: "Ga zitten, ga naast die persoon staan,...)" Je kan verkleedkleden en voorwerpen meebrengen. Neem vooral die dingen mee die ook in de tekst voorkomen (kroon, wit slab, schotel, glazen, ...) Je kan ook samen met de cursisten een papieren kroon knippen. Voor het kindje met de blote billen kan je een pop gebruiken.

Bespreek met de cursisten wat ze grappig en leuk vinden in het schilderij.

De personages

- Kies iemand uit het schilderij. Stel je voor dat je deze figuur bent.
- Wat kan deze figuur zien, horen, voelen, ruiken vanaf zijn plekje op het schilderij?
- Wat denkt deze persoon?
- Wat vindt hij leuk?

Stukjes uit de tekst lezen

Geef de cursisten één van deze 4 stukjes tekst met een beschrijving van een personage. Laat de cursisten in het schilderij zoeken over welk personage het gaat.

Personage 1:

Een man kijkt naar ons.
Zijn armen gaan hoog in de lucht.
Hij is zo dronken.
Straks valt hij op de grond...

Personage 2:

De wijn loopt uit zijn grote mond.
Zijn schotel stoot hij zomaar om.

Personage 3:

Een vrouw kijkt naar de koning.
Ze zingt uit volle borst.
Ondertussen maakt ze de billen van een kind schoon...

Personage 4:

Rondom zijn nek heeft hij een groot wit doek.
Het lijkt wel een slab voor een kind!
Op zijn hoofd staat een kroon.
Die is van papier...

Moeilijke woorden uit deze vier stukjes

- De cursisten omcirkelen de moeilijke woorden. Ze bespreken per twee de moeilijke woorden. Vervolgens schuift één cursist door naar het volgend groepje en bespreekt met de nieuwe partner het woord. (Carrouseloefening). Het schilderij kan als visuele ondersteuning dienen. Pas als de cursisten met verschillende partners het moeilijke woord hebben besproken, wordt het woord klassikaal besproken.
- Woorden die moeilijk zijn om te lezen kan je een aantal keren laten overschrijven en laten lezen.

Verzin een titel bij het schilderij

Laat de cursisten in kleine groepjes een titel verzinnen bij het schilderij. Schrijf de titel op een memoblaadje. Hang deze memoblaadjes aan bord bij het geprojecteerde schilderij. Bespreek.

DILIT-luisteren

Pas dan gaan we over tot het voorlezen van de gehele tekst.

- De cursisten gaan per 2 zitten (bij voorkeur 2 cursisten met dezelfde moedertaal of een gemeenschappelijke tussentaal).
- Leerkracht leest de tekst 2 keer voor (normaal tempo, met voldoende aandacht voor intonatie en mimiek).
- Na elke luisterronde bespreken de cursisten onderling wat ze gehoord hebben (gedurende 3 minuten).
- Na de 2de luisterronde wisselen de cursisten van partner. Leerkracht leest de tekst nogmaals voor, cursisten bespreken met de nieuwe partner wat ze weten over dit stukje.

Moeilijke woorden

Projecteer de moeilijke woorden uit de tekst op bord. Geef elke cursist een strookje met een moeilijk woord. Lees de tekst nogmaals voor. Als de cursisten het woord horen dat op hun kaartje staat, kloppen ze op tafel. Bespreek daarna de woorden in het raster klassikaal. Gebruik hierbij het schilderij.

billen	in de lucht	zingt uit volle borst	heffen het glas
schotel	gasten	ondertussen	slab
grappig	stoot om	stel je voor	driekoningenfeest

Voorleesbingo

Geef aan elke cursist het raster. Lees de tekst nogmaals voor. De cursisten omcirkelen de woorden die ze gehoord hebben. Wie het eerst zijn kaart vol heeft gaat rechtstaan.

Link met de actualiteit

Leg een link met de actualiteit. Hedendaagse koningen en presidenten uit de wereld die teveel zelf profiteren van hun rijkdom en te weinig doen voor hun volk. Hoe is een goede koning/president van een land?

RALFI-lezen

- Cursisten krijgen de tekst. Leerkracht leest de tekst voor, cursisten lezen in stilte mee en volgen "met hun vinger"
- Cursisten lezen de tekst 1 keer in stilte.
- Koorlezen van de tekst: leerkracht telt af van 3 tot 1 en daarna worden de tekst in koor gelezen door iedereen in de klas.
- De tekst wordt nog eens in koor gelezen, maar deze keer wordt de tekst op een andere manier gelezen (luid, fluisterend, blij, boos, bang, ...)
- De klas wordt in 4 groepjes gedeeld. Elk groepje leest in koor een stukje tekst voor. Je kan de cursisten ook per twee zetten, bv. een sterke lezer en een zwakke lezer.

Gatentekst lezen

Geef de tekst en laat enkele woorden weg. De cursisten vullen zelf de woorden aan.

Wat gebeurt er... daarna?

Het feest is afgelopen. Wat gebeurt er dan met de mensen uit het schilderij?

Hoe vier jij feest?

2. Huiselijke zorgen - Rik Wouters

Vertel over jezelf. Hoe was je toen je jong was? Hoe ben je nu? Breng een foto mee (of op smartphone) van jezelf vroeger. Toon de foto's aan de andere cursisten. Probeer te raden wie het is.

Voor het lezen

- Wat zie je?
- Tableau vivant: bestudeer samen met de cursisten haar houding (hoofd, armen,...) en hoe ze eruit ziet (kleren, haar...). Vraag aan een cursist of zij in dezelfde houding als de vrouw wil gaan staan. Bespreek vooral dingen die ook in de tekst voorkomen nl. haar armen gekruist, haar hoofd een beetje gebogen. Breng verkleedkleden mee. Maak zo een foto die op het beeld lijkt.
- Wie is deze vrouw?
- Waar staat deze vrouw? Fantaseer.
- Doet deze vrouw je aan iemand denken?
- Stel dat deze vrouw tot leven zou komen. Hoe zou ze dan wandelen? Wat zou ze doen? Doe dat zelf eens na.

DILIT-luisteren:

- De cursisten gaan per 2 zitten (bij voorkeur 2 cursisten met dezelfde moedertaal of een gemeenschappelijke tussentaal).
- Leerkracht leest de eerste twee paragrafen 2 keer voor (normaal tempo, met voldoende aandacht voor intonatie en mimiek).
- Na elke luisterronde bespreken de cursisten onderling wat ze gehoord hebben (gedurende 3 minuten).
- Na de 2de luisterronde wisselen de cursisten van partner. Leerkracht leest de eerste twee paragrafen nogmaals voor, cursisten bespreken met de nieuwe partner wat ze weten over dit stukje.

Dit is Nel.
Ze rust even uit,
want ze is moe,
moe van het wassen,
moe van het poetsen.

Met haar armen gekruist, staat ze
in de keuken,
haar hoofd een beetje gebogen.

Heel even uitblazen, denkt ze.

Moeilijke woorden

- Verklaren van de moeilijke woorden: de leerkracht projecteert via beamer het raster met de moeilijke woorden op het bord.

even	armen gekruist	rust uit
uitblazen	denkt	hoofd gebogen

- Daarnaast neemt zij/hij één voor één de kaartjes met dezelfde moeilijke woorden uit de envelop.
 - o Leerkracht leest het woord op het kaartje hardop voor. Cursisten zoeken dit woord op het bord.
 - o Cursisten gaan in 2 of 3 groepen zitten. Elk groepje krijgt een (gelijk) aantal woorden. Het is nu de bedoeling dat ze samen zoeken naar de betekenis van de woorden op de kaartjes. Cursisten kunnen de woorden opzoeken via internet (google translate of google afbeeldingen) of de betekenis vragen aan de leerkracht. Leerkracht helpt waar nodig.
- Inoefenen van de moeilijke woorden
 - o Elke cursist krijgt nu minstens 1 kaartje met een moeilijk woord. Hij/zij is ervoor verantwoordelijk dat de andere cursisten de betekenis van zijn/haar woord kennen. Cursisten lopen hiervoor rond in de klas en tonen aan elkaar hun kaartjes + verklaren (a.d.h.v. gebaren, voorbeelden, tekeningen) aan elkaar het woord op hun kaartje.

RALFI-lezen

- Cursisten krijgen de tekst. Leerkracht leest de eerste twee paragrafen voor, cursisten lezen in stilte mee en volgen met hun vinger.
- Koorlezen van de twee paragrafen: leerkracht telt af van 3 tot 1 en daarna worden de twee paragrafen in koor gelezen door iedereen in de klas.
- De twee paragrafen worden nog eens in koor gelezen.

- De klas wordt in 4 groepjes gedeeld. Elk groepje leest in koor een stukje tekst voor maar deze keer wordt elk stukje op een andere manier gelezen (luid, fluisterend, blij, boos, bang, ...)

Voorspellend lezen

Lees de eerst twee paragrafen nog een keer. Vraag aan de cursisten waaraan deze vrouw denkt en wat ze voelt. Maak een woordspin op het bord. Schrijf de mogelijke antwoorden op het bord.

DILIT-luisteren:

- De cursisten gaan per 2 zitten (bij voorkeur 2 cursisten met dezelfde moedertaal of een gemeenschappelijke tussentaal).
- Leerkracht leest de volgende twee paragrafen 2 keer voor (normaal tempo, met voldoende aandacht voor intonatie en mimiek).
- Na elke luisterronde bespreken de cursisten onderling wat ze gehoord hebben (gedurende 3 minuten).
- Na de 2de luisterronde wisselen de cursisten van partner. Leerkracht leest deze twee paragrafen nogmaals voor, cursisten bespreken met de nieuwe partner wat ze weten over dit stukje.

Misschien denkt ze aan vroeger,
toen ze nog jong was,
zonder zorgen,
zonder al dat werk.

Nu is ze een vrouw,
misschien bijna moeder.

Moeilijke woorden

Laat de cursisten in deze twee paragrafen de moeilijke woorden omcirkelen. Een moeilijk woord is bv. 'zorgen'. Leg aan de cursisten uit dat je de betekenis van een woord uit de tekst kan halen. Leg uit dat je een stukje terug kan lezen en een stukje verder en als je dan nadenkt, kan je zelf de betekenis uit de tekst halen.

RALFI-lezen:

- Cursisten krijgen de tekst. Leerkracht leest de vier paragrafen voor, cursisten lezen in stilte mee en volgen met hun vinger).
- Koorlezen van de vier paragrafen: leerkracht telt af van 3 tot 1 en daarna worden de vier paragrafen in koor gelezen door iedereen in de klas.
- De klas wordt in 4 groepjes gedeeld. Elk groepje leest in koor een stukje tekst voor.
- De vier paragrafen worden nog eens in koor gelezen, maar deze keer wordt elk stukje op een andere manier gelezen (luid, fluisterend, blij, boos, bang, ...)

Het laatste stukje van de tekst:

- Vraag aan de cursisten wat een rots is. Laat het hen opzoeken, bv. op google afbeeldingen.
- Symboliek van de rots linken aan sterke vrouwen: wat betekent een rots voor jou en je cultuur?

Als je naar haar kijkt,
lijkt ze een rots.

Extra:

Schrijf een kort tekstje over jezelf vroeger/nu. Lees de teksten voor in de klas zonder te zeggen over wie het gaat. De andere cursisten raden over wie het gaat.

Je kan ook een beeld van klei maken van jezelf vroeger en/of nu. Bespreek met de cursisten hun eigen lichaamshouding/kledij/...

Het beeld 'Huiselijke zorgen' kan je gaan bekijken in het Middelheimpark in Antwerpen en in Watermaal-Bosvoorde aan het Léopold Wienerplein.

3. De sinaasappelmarkt van Blidah - Henri Evenepoel

Bekijk het kunstwerk

Wat zie je? Maak een lijstje met de dingen die je ziet.
Waar is dit?
Wat gebeurt er?
Wanneer is dit?

De sfeer

Welke geluiden hoor je op deze markt? Bespreek in kleine groepjes.
Daarna brengt elk groepje zijn ideeën voor de klas. Je kan ook tekstballonnetjes maken.
Welke kleuren zie je?
Waar is licht? Waar is schaduw?
Is deze markt druk? Of vind je het er rustig en stil?
Doet dit schilderij je aan iets denken?

Tableau vivant

Beeld het schilderij uit (of een stukje). Welk stukje wil je uitbeelden? Kies zelf.

Een collage maken

Zoek in tijdschriften dezelfde kleuren als op het schilderij. Maak een collage met deze strookjes.

Een tekst verkennen met leesrondes

Lees de tekst voor. Stel na een eerste leesronde algemene vragen. Bij een tweede en derde ronde stel je steeds meer specifieke vragen.
Bespreek de moeilijke woorden.

Het laatste fragment

Bespreek het laatste fragment. Het is druk op deze markt maar als je even op een afstand gaat staan, zie je dat de kleuren en het licht toch heel stil samenkomen.

De zon schijnt op hun lange kleren.
Het licht is zacht en warm.
Het is druk op deze markt.
Toch komen de kleuren en het licht hier heel stil samen.

Een omschrijving van het woord

De lesgever (of de cursisten) geeft een omschrijving van een woord. De cursisten moeten zoeken in de tekst over welk woord het gaat.

Inhoudsvragen maken bij de tekst

De cursisten maken per twee drie inhoudsvragen bij de tekst. De antwoorden schrijven ze op een apart strookje. Nu geeft elk groepje zijn strookjes met vragen en antwoorden aan een ander groepje. Dit groepje zoekt het antwoord op de vragen. Het antwoordstrookje gebruiken ze als controle.

Een elfje schrijven bij het schilderij

Een elfje is een gedicht van 11 woorden.

- De eerste regel (1 woord): kies iets/ iemand/ een bepaald fragment uit het schilderij
- De tweede regel (2 woorden): welke kleur(en) heeft het?
- De derde regel (3 woorden): waar is het?
- De vierde regel (4 woorden): hoe ziet het eruit?
- De vijfde regel (1 woord): schrijf 1 woord dat erbij past

Je kan onderstaand sjabloon gebruiken bij het schrijven van het elfje. Op elk lijntje schrijven de cursisten een woord.

4. Het rijk der lichten - René Magritte

Voor het lezen

Doe deze activiteiten voor je de tekst begint te lezen. Op deze manier zal de tekst gemakkelijker begrepen worden.

1. Kijk samen met de cursisten enkele minuten naar dit kunstwerk.
2. Wat zie je? Laat de cursisten zoveel mogelijk dingen verzinnen. Noteer dit in een woordspin op het bord.
3. Wat vraag je je af bij dit kunstwerk? Maak een vraag per twee. Geef de vragen door aan een ander groepje. De cursisten bespreken de vragen per twee.
4. Bespreek het schilderij aan de hand van o.a. deze vragen: Wat zie je? Waar is dit? Wanneer is dit? Wat voel je? Doet het schilderij je aan iets denken?
5. Verzin een titel bij dit kunstwerk.
6. René Magritte was een Belgisch kunstenaar. Hij schilderde dingen die je iedere dag ziet maar maakte er iets vreemds van.
Het is dag en nacht tegelijk in dit schilderij. Ze zijn tegengesteld. Toch horen ze samen. Ken je nog zulke dingen?
7. Breng tijdschriften mee. Plaats een ding in een omgeving of situatie die op het eerste zicht niet samen horen. Toon een aantal schilderijen van Magritte als voorbeeld.

De tekst lezen:

1. Lees de tekst ritmisch. Je kan hier in opbouwen. Eerst lees je één zin ritmisch, daarna meerdere zinnen. Je kan dit eventueel ondersteunen met een zacht geklop.
2. Geef elke cursist een groene en een rode kaart. Lees de tekst zelf langzaam voor. Stop bij een moeilijk woord. Als de cursisten het woord begrijpen, steken ze een groene kaart omhoog en als ze het woord niet begrijpen steken ze een rode kaart omhoog. Vraag hen ook wat het belangrijkste woord is in een zin. Dit is een

voorbereiding op scannend lezen. Je moet ook niet elk woord begrijpen in een zin.

3. Verdeel de klas in kleine groepjes. Zet in elk groepje een sterke lezer met een zwakkere lezer samen. Laat de sterke lezer eerst de tekst voorlezen. De andere luistert zonder meer. Daarna leest hij of zij de tekst.
4. Daarna kunnen de cursisten de tekst gewoon lezen. Je zal merken dat dit veel vlotter zal gaan.

“Je ziet altijd meer”

Algemene opdrachten bij het boek en het museumbezoek

INLEIDING

In dit gedeelte vind je een aantal kant-en-klare opdrachten om met het boek “Je ziet altijd meer” in je klas aan de slag te gaan en je museumbezoek voor te bereiden. De opdrachten richten zich in de eerste plaats tot NT2-cursisten van de hogere modules die les volgen in een Centrum voor Basiseducatie maar kunnen ook als inspiratie dienen voor NT1-lesgevers en NT2-lesgevers van het CVO.

INHOUDSTAFEL

[In de klas](#)

[Het museumbezoek](#)

[Terug in de klas](#)

[Bijlage](#)

IN DE KLAS

Inleiding:

- Projecteer de cover van het boek ([zie bijlage 1](#)) en stel volgende vragen:
 - Wat zie je op de cover?
 - Wat voel je bij de cover?
 - Over wat zou het boek gaan?
 - Wat betekent de titel volgens jou?
- Deel aan elke cursist een boek uit en stel volgende vragen:
 - Blader in het boek: wat zie je in het boek?
 - Over wat gaat het boek?
- Lees (samen) de achterflap van het boek en bespreek.
 - Wat is een museum?
 - Ga jij soms naar het museum? Heb jij al een museum bezocht?
 - Wat vind je in een museum? → Aanbrengen van woordenschat als "schilderij", "sculptuur / beeld", "kunstwerk", ..
 - Wat is kunst voor jou?

Kringgesprek:

- Leg de afbeeldingen ([zie bijlage 2](#)) op tafel en laat elke cursist 1 werk kiezen dat hij / zij mooi vindt of dat hem / haar aanspreekt. Stel volgende vragen:
 - Wat zie je op jouw afbeelding?
 - Waarom heb je dat kunstwerk gekozen?
 - Wat voel je bij dat kunstwerk?
 - Welke naam / titel zou jij aan jouw kunstwerk geven?
 - Welk kunstwerk zou je graag in je eigen huis hebben?
- Leg nu de titels ([zie bijlage 3](#)) op tafel en laat elke cursist 1 titel kiezen dat volgens hem / haar goed bij zijn / haar kunstwerk past.
 - Welke titel heb je gekozen?
 - Waarom heb je die titel gekozen?
 - Wat vinden de anderen van deze titel? Zijn er eventueel andere titels die ook zouden passen bij het kunstwerk? →

Cursisten mogen eventueel nog titels verwisselen of van mening veranderen. Er zijn sowieso geen foute antwoorden.

Sta op een rij:

- Leg de 17 jaartallen ([zie bijlage 4](#)) op tafel en laat elke cursist een jaartal kiezen dat volgens hem / haar bij zijn / haar kunstwerk past.
- Laat de cursisten nu op een rij staan: ga in een chronologische rij staan van wat volgens jullie het oudste tot het meest recentste kunstwerk is → Cursisten gaan in dialoog met elkaar en mogen nog jaartallen verwisselen of van mening veranderen.
- Ga in een rij staan van wat volgens jullie het kleinste tot het grootste kunstwerk is. → Cursisten gaan in dialoog met elkaar en bespreken de grootte van hun kunstwerk. Hoe groot zou hun schilderij zijn, hoe groot de sculptuur? Ook hier zijn er geen juiste of foute antwoorden, de uitwisseling staat centraal.

Categoriseren:

- Verdeel de cursisten in groepjes van 2 à 3 personen. Elk groepje krijgt de 17 afbeeldingen. De cursisten mogen de afbeeldingen nu categoriseren: welke kunstwerken lijken wel / niet op elkaar, verdeel de kunstwerken onder in verschillende thema's. De cursisten wisselen met elkaar uit, daarna kunnen de verschillende groepjes ook hun categorieën aan elkaar voorstellen.
- Mogelijke categorieën: volgens soort kunstwerk (schilderij / sculptuur), volgens kleurgebruik (veel kleuren, lichte kleuren, weinig kleur, donkere kleuren,...), volgens onderwerp (landschap, portret, abstract, figuratief),...

Vergelijken:

- Vroeger en nu: projecteer de afbeelding van "De sinaasappelmarkt", "De koning drinkt", "Winterlandschap" en / of "De volksverhuizing". Bespreek samen met de cursisten of ze dingen herkennen, wat is anders, wat is hetzelfde (kleden, voorwerpen, thematiek,...). Naast het werk van "De volksverhuizing" kan een actuele foto van een groep vluchtelingen gelegd worden om de link met vandaag te maken.

Tekst en beeld:

- Verdeel de cursisten in groepjes van 2 à 3 personen. Elk groepje krijgt 5 afbeeldingen en 5 tekstfragmenten ([zie bijlage 5](#)). Ze lezen

samen de tekstjes en proberen de juiste tekst met de juiste afbeelding te matchen.

Praktische voorbereiding museumbezoek:

- Het boek kan los van een museumbezoek gebruikt worden maar vormt wel de ideale aanleiding om samen met je cursisten de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van Brussel te bezoeken. Alle [bezoekersinformatie](#) vind je op de website van het museum. Het museum voorziet met zijn programma [Museum op maat](#) laagdrempelige rondleidingen op maat van NT2-cursisten (basiseducatie en CVO).
- Zoek informatie op het internet (*zie bijlage 6*): de cursisten krijgen per twee een vragenblad met informatie die ze moeten opzoeken op de website van het museum.
- Zet samen met je cursisten het museumbezoek in de agenda: op papier en/of in de smartphone.

IN HET MUSEUM

Algemene vragen:

bron: <https://www.vraagzin.nl/2016/01/25-vragen-kinderen-museum.html>

- Wat vind jij?
 - o Wat vind je van hoe de schilderijen zijn opgehangen?
 - o Welk kunstwerk zou je mee willen nemen naar huis?
 - o Suppoosten bewaken de kunstwerken, maar hebben zij ook een favoriet? Vraag het eens!
- Stel je voor:
 - o Stel je voor dat één kunstwerk tot leven zou kunnen komen. Van welk kunstwerk zou je dat graag zien gebeuren?
 - o Stel je voor dat je zelf de naam van een kunstwerk zou mogen bedenken. Welk kunstwerk kies je en wat is de naam?
 - o Stel je voor dat een kunstwerk in het museum jouw naam zou dragen. Welk kunstwerk is dat en waarom?
- Zie je dat?
 - o Op welke schilderij zit het minste verf?
 - o Hebben alle kunstenaars hun naam op het schilderij gezet?

Doe-opdrachten:

- Kun je voor een kunstwerk gaan staan en deze nadoen?
- Kies het kunstwerk uit dat je het mooiste vindt. Kan iemand anders raden welk kunstwerk dit is door hierbij te gaan staan?
- Bedenk een geluid en laat de anderen een kunstwerk zoeken dat daarbij past.
- Neem met je smartphone een foto van je favoriete kunstwerk. Neem ook een foto van het bijhorende infobordje. Met deze foto's gaan we nadien in de klas aan de slag.

TERUG IN DE KLAS

Nabespreking - kringgesprek:

- Wat vond je van het bezoek aan het museum?
- Wat vond je speciaal / bijzonder?
- Wat voelde je tijdens het bezoek? → Eventueel kan je hierbij met emoticons of prenten werken die de cursisten kunnen uitkiezen om hun gevoelens te verwoorden.
- Heb je thuis iets verteld over het bezoek? Wat heb je verteld?
- Heb je foto's genomen? Van wat heb je foto's genomen? Kan je er ons eentje tonen? Waarom toon je ons die foto?
- Welk werk had je uitgekozen voor je bezoek? Zou je nog altijd hetzelfde werk kiezen of kies je een ander? → Leg hiervoor de afbeeldingen van de kunstwerken terug op tafel (*bijlage 2*).

Doe-opdrachten:

- Mini-expo in de klas: ga aan de slag met de foto's die de cursisten in het museum getrokken hebben van hun favoriete werk. Verzamel de foto's en druk ze af. Laat de cursisten zelf een korte tekst schrijven bij hun kunstwerk. Maak een mini-expo in je klas en nodig andere groepen uit om de expo te bezoeken. De cursisten kunnen een rondleiding geven en hun tekst voorlezen.
- Pictionary / taboo: als de werken voldoende gekend zijn, tekent, omschrijft of beeldt een cursist een werk uit. De andere cursisten raden om welk werk het gaat.
- Speel een Kahoot-quiz
- Digital storytelling: laat de cursisten de foto's die ze in het museum maakten verwerken tot een digitaal verhaal op de tablet. Of laat de cursist zelf een verhaal vertellen bij een aantal werken.

BIJLAGEN

Bijlage 1: cover van het boek

Bijlage 2: de 17 kunstwerken

→ print 1 of 2 werken per A4 (in kleur)

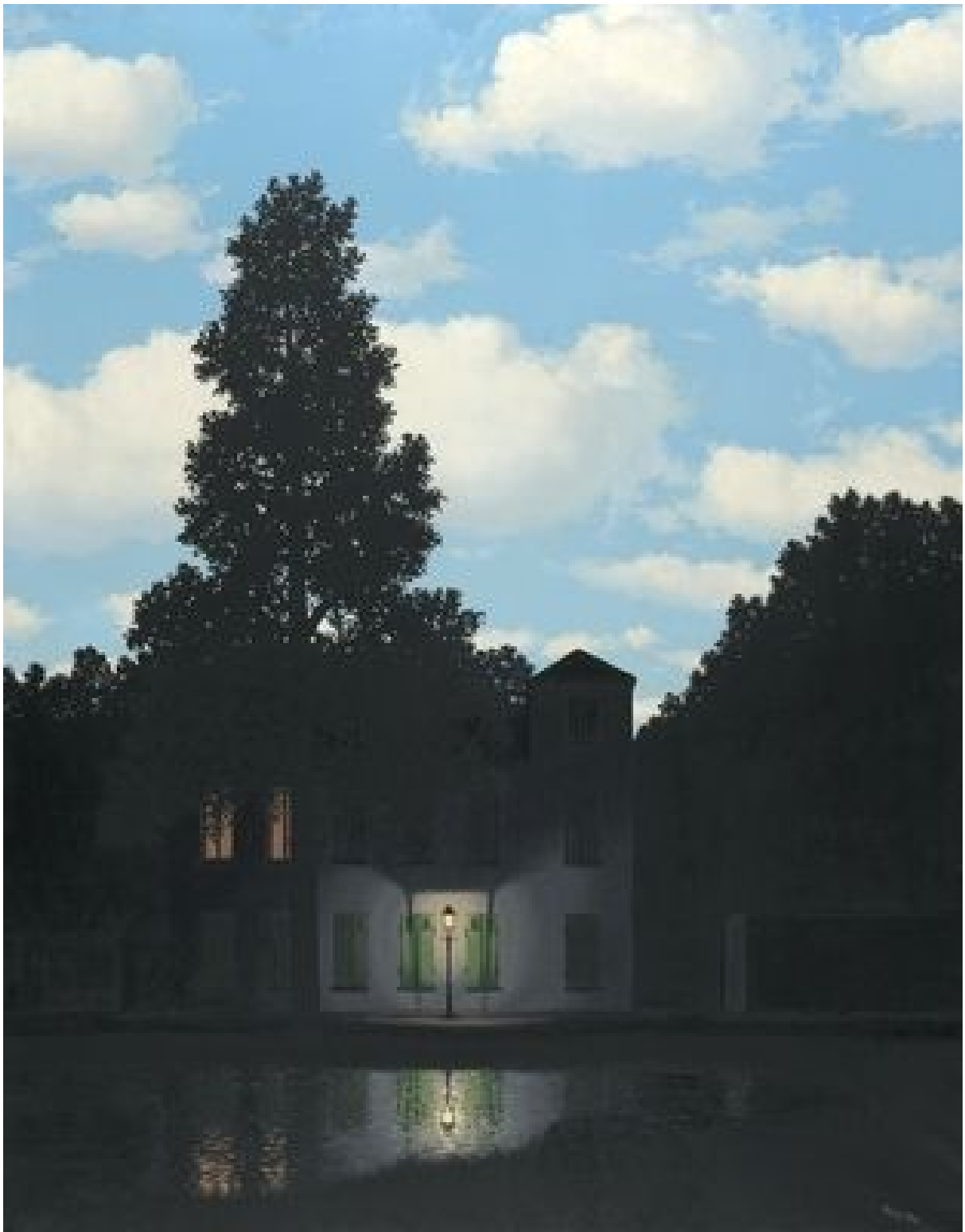

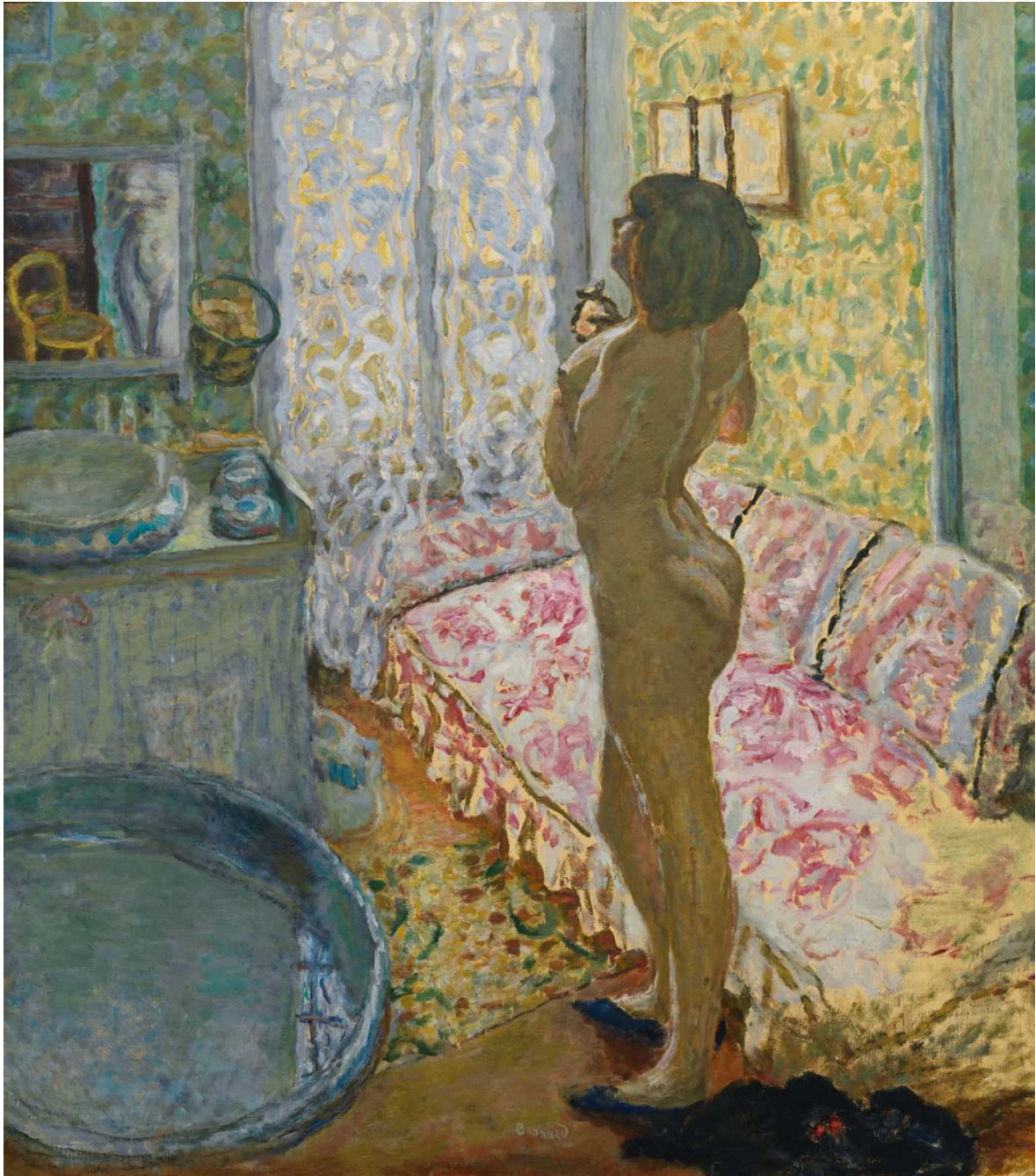

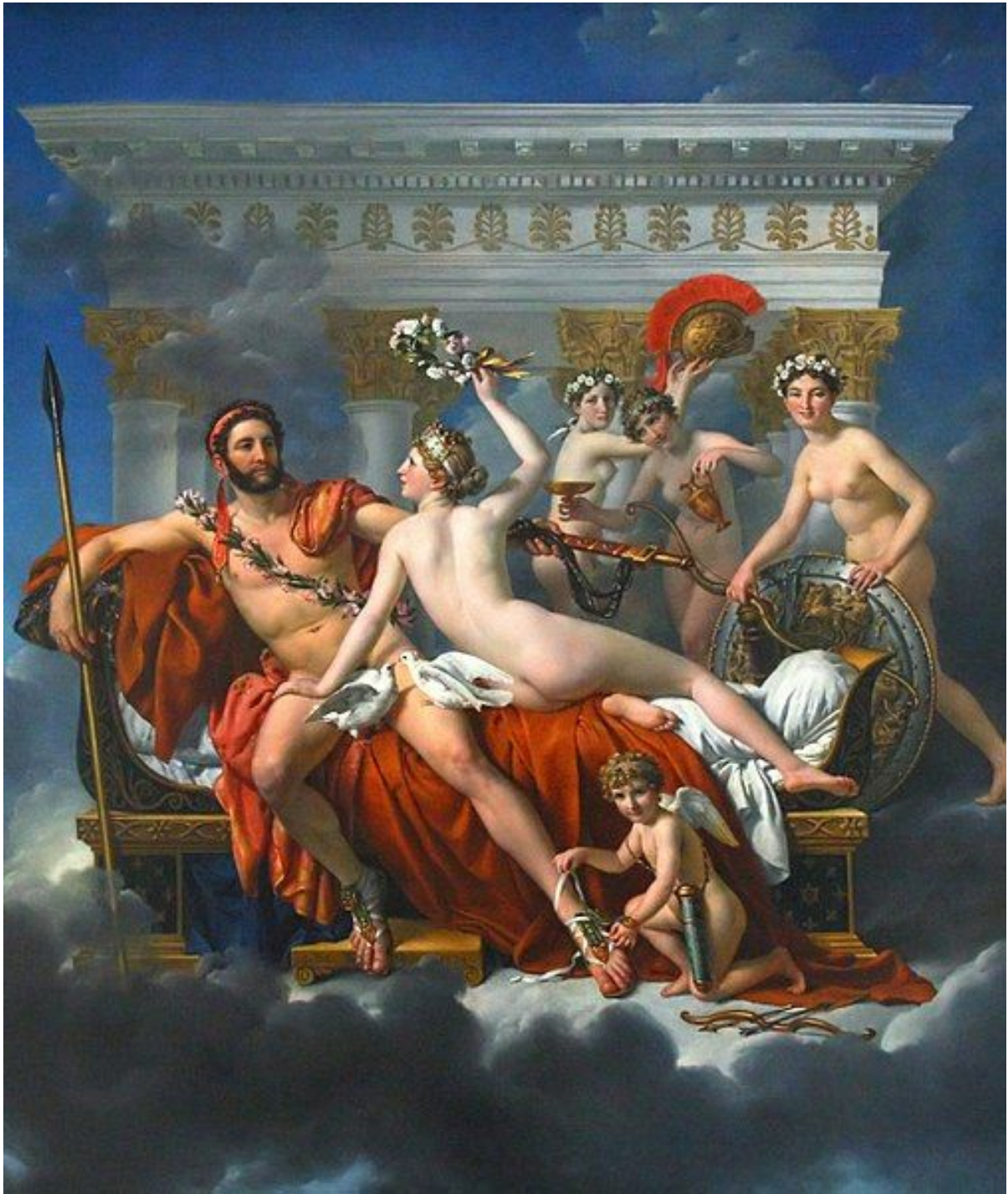

Bijlage 3: de 17 titels

→ print en knip de stroken uit

Huiselijke zorgen

Het restaurant

Winterlandschap met schaatsers en
vogelknip

De volksverhuizing

De sinaasappelmarkt van Blidah

Het rijk der lichten

Untitled 12 (Bodybuilders)

Willem Moreel en Barbara Van
Vlaenderberch

Naakt bij tegenlicht

Mars wordt ontwapend door Venus

Te Fosset. Onder de sparren

Bretoense kust

De gevallen kariatide die haar steen draagt

De man aan het venster

Wall drawing nr. 426

De koning drinkt

De lampenist

Bijlage 4: de 17 jaartallen

→ print en knip de stroken uit

1913	1824
1904	1894
1565	1901
1894	1881-1897
1898	1873-1876
1954	1985
2015	1640
1482	1880
1908	

Bijlage 5: 5 afbeeldingen en 5 bijhorende tekstfragmenten

→ printen en verknippen: 1 exemplaar per duo cursisten

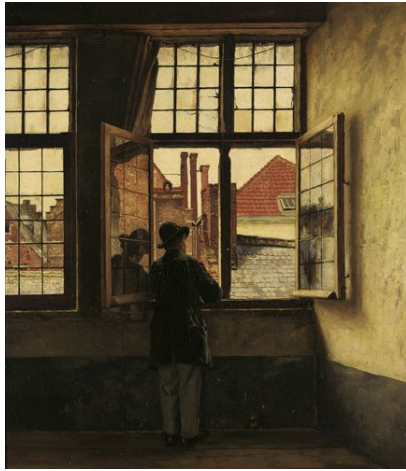
Dit is Nel.
Ze rust even uit.
Want ze is moe.
Moe van het wassen.
Moe van het poetsen.

Het is winter in het dorp.
Overal is er sneeuw.
Op de velden, op de daken, op de
bomen.

Deze man is groot en wit.
Handen maken zijn lichaam.
Het zijn er veel.
In zijn hart heeft hij een gat.
Je kan erdoor kijken.

Aan het open venster staat een man.
Hij draagt een jas en een hoed.
Het is een gewone man.
Niemand is hier, behalve hij.

De zon schijnt op het water.
Ze geeft de zee vele kleuren.
Boven aan de horizon is ze heel blauw.

Bijlage 6: werkblad informatie opzoeken voor over het museum

We gaan naar het museum

Ga naar de website van het museum:

→ typ de naam van de website: www.fine-arts-museum.be

→ of scan deze code met je smartphone

1) Waar is het museum?

→ Ga naar PRAKTISCH / BEREIKBAARHEID en zoek het adres

The screenshot shows the website of the Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België. The main navigation menu includes 'Praktisch', 'Tentoonstellingen', 'Activiteiten', 'De collectie', 'De Musea', 'De instelling', 'Educatie', and 'Onderzoek'. A red arrow points to 'Praktisch'. Below the navigation, there is a yellow banner with COVID-19 information. The 'Bereikbaarheid' section is highlighted with another red arrow. It contains a photo of two people looking at a wall and text describing the location of the main buildings near the Koningsplein, and the Wiertzmuseum and Meuniermuseum in Elsene. At the bottom, there is a cookie consent notice.

a) Wat is de **straat** van het museum?

b) Wat is het **huisnummer** van het museum?

c) Wat is de **postcode** van het museum?

2) De openingsuren

→ Ga naar PRAKTISCH / OPENINGSTIJDEN en lees de info

The screenshot shows the website for the Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België. The navigation menu includes 'Praktisch', 'Tentoonstellingen', 'Activiteiten', 'De collectie', 'De Musea', 'De instelling', 'Educatie', and 'Onderzoek'. A red arrow points to 'Praktisch'. Below the navigation is a yellow banner about COVID-19. The 'Bereikbaarheid' section is visible, with another red arrow pointing to it. The page also features a search bar, a home button, and a footer with cookie information.

a) Op welke dagen is het museum **open**? Zet een kruisje!

- maandag
- dinsdag
- woensdag
- donderdag
- vrijdag
- zaterdag
- zondag

b) Op welke dagen is het museum **gesloten**? Zet een kruisje!

- maandag
- dinsdag
- woensdag
- donderdag
- vrijdag
- zaterdag
- zondag

c) Om hoe laat gaat het museum **open**? Zet een kruisje!

- om 9u
- om 10u
- om 17u

d) Om hoe laat **sluit** het museum? Zet een kruisje!

- om 10u
- om 16u
- om 18u

e) Kan je in het **weekend** het museum bezoeken? Zet een kruisje!

- ja
- nee

3) De prijs van het ticket

→ Ga naar PRAKTISCH / TARIEVEN en lees de informatie

a) Wat is het duurste ticket? En voor wie?

b) Voor wie is het museum gratis? En wanneer?

c) Hoeveel kost een audioguide?

Winterlandschap met schaatsers en vogelknip

Waar of niet waar? Omcirkel

Het is winter in het dorp.	waar	niet waar
Overall is er sneeuw.	waar	niet waar
Alleen kinderen schaatsen over het ijs.	waar	niet waar
Ze spelen triestig en boos.	waar	niet waar
Aan de rand is het ijs heel dun.	waar	niet waar
Schaatsen is zonder gevaar.	waar	niet waar
Op een tak zitten drie zwarte vogels.	waar	niet waar
De vogels doen denken aan de dood.	waar	niet waar
Tussen de bomen staat een metalen plankje.	waar	niet waar
Aan het stokje hangt een touw.	waar	niet waar

Wat past niet in de rij? Omcirkel

winter - zomer - herfst - week

sneeuw - aarde - ijs - regen

goud - zilver - gras - lood

boos - blij - vrolijk - gelukkig

doodgaan - spelen - sterven - overlijden

Zoek het antwoord in de tekst

Welk seizoen is het?

.....

Wat is er overal?

.....

Wat doen mannen, vrouwen en kinderen?

.....

Hoe spelen ze?

.....

Hoe is het ijs aan de rand?

.....

Is schaatsen zonder gevaar?

.....

Welke twee dieren zitten op een tak?

.....

Naar wat kijken ze?

.....

Aan wat doen de vogels denken?

.....

Wat willen de vogels aan de mensen zeggen? Kies 1 zin.

.....

Wat staat tussen de bomen?

.....

Wat doe jij graag in de winter?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Hoeveel alinea's zijn er in de tekst?.....

Een alinea is een apart deel in de tekst.

**Onderstreep in elke alinea de zin die jij het belangrijkste vindt.
Schrijf de onderstreepte zinnen hieronder.
Zo heb je een samenvatting.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vind je het schilderij mooi? ja / nee

Wat vind je mooi of niet mooi aan het schilderij?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat gaat samen? Trek een pijl

winter

het leven

sneeuw

triestig

licht

veilig

goud

zomer

mannen

moeilijk

blij

donker

rustig

onzeker

dun

zilver

gevaarlijk

vrouwen

zwart

dik

de dood

wit

zeker

ijs

gemakkelijk

nerveus

Welk woord is het? Er zijn letters weg.

wntr

snw

vldn

schtsn

gvr

Ben jij al eens in een gevaarlijke situatie geweest?

Wat voelde je? Wat dacht je?

Wat heb je gedaan?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zoek het meervoud in de tekst

het veld de

het dak de

de boom de

de man de

de vrouw de

het kind de

de zorg de

de vogel de

Wintersport. Schrijf het juiste woord onder de juiste foto.

skiën - schaatsen - sleeën - ijshockey - snowboarden - langlaufen

Maak een goede zin

winter / het dorp / is / in / het

.....

goud / het licht / zacht / is

.....

het ijs / maar / heel dun / de rand / aan / is

.....

erin / misschien / een man / valt / een kind / of

.....

wel / weten / die mensen / ? / dat

.....

zitten / een tak / zwarte vogels / op / twee

.....

het ijs / naar / ze / kijken

.....

denken / de dood / aan / de vogels / doen

.....

ook / willen / iets / de mensen / zeggen / ze

.....

dit ijs / dun / het leven / zo / is / als

.....

Maak een zin met.....

winter

.....

het dorp

.....

goud

.....

het ijs

.....

rustig

.....

schaatsen

.....

de vogels

.....

gevaar

.....

het leven

.....

De lampenist

Waar of niet waar? Omcirkel

De jongen is groot.	waar	niet waar
Hij kijkt naar een lamp.	waar	niet waar
Zijn kleren zijn wit.	waar	niet waar
De kleren zijn met dikke verf geschilderd.	waar	niet waar
Zijn schoenen zijn zwaar.	waar	niet waar
De vloer is van steen.	waar	niet waar
Zijn kleren zijn die van een man.	waar	niet waar
Alles lijkt gemaakt van donkere aarde.	waar	niet waar
Alleen de lamp geeft een glans.	waar	niet waar
De jongen is heel licht.	waar	niet waar
Hij brengt het licht naar overal.	waar	niet waar

Wat past niet in de rij? Omcirkel

jongen - meisje - vader - kind

hoofd - vloer - buik - rug

zwart - verf - rood - geel

hemd - schoenen - sandalen - laarzen

lamp - licht - kaars - gordijn

Zoek het antwoord in de tekst

Is deze jongen groot?

.....

Wat doet de jongen?

.....

Welke kleur hebben zijn kleren?

.....

Hoe zijn zijn schoenen?

.....

Van welk materiaal is de vloer gemaakt?

.....

Van wat lijkt alles gemaakt?

.....

Wat geeft alleen de lamp?

.....

Hoe is de jongen?

.....

Maar wat brengt hij naar overal?

.....

Welke vloer is dit? Trek een pijl

laminaatvloer

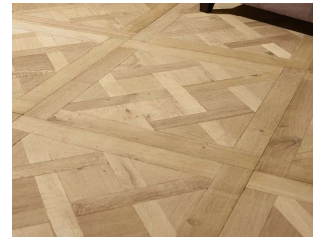
plankenvloer

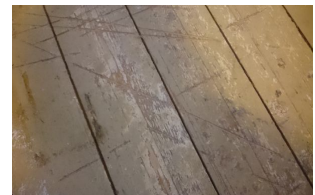
parketvloer

tegelvloer

PVC-vloer

Wat is het tegengestelde? Trek een pijl

klein

licht

jongen

dun

buigen

groot

kijken

nergens

zwart

strekken

dik

koud

zwaar

nergens

donker

meisje

vuil

luisteren

zacht

licht

warm

hard

overal

proper

Vul de juiste woorden in. Kijk in de tekst!

Zie dezejongen.

Hij buigt.....hoofd en kijkt naar een

Zijnzijn zwart, met dikke verf geschilderd.

Zo staat hij met zijnschoenen op deplankenvloer.

Het is een kleine....., maar met de kleren.....een man.

Alles lijkt.....van donkere, vuile aarde.

Alleen degeeft een zachte,glans.

De jongen isdonker.

Maar hij brengt het lichtoveral.

Welk woord is het? Er zijn letters weg.

jngn

hfd

Imp

schnn

plnknvlr

klrn

dnkr

Maak een goede zin

en / een lamp / hij / zijn hoofd / naar / buigt / kijkt

.....

zwart / geschilderd / zijn / dikke verf / met / , / zijn kleren

.....

op / zo / hij / met / staat / de houten plankenvloer / zijn zware schoenen

.....

, / is / de kleren / maar / het / van een man / met / een kleine jongen

.....

donkere, vuile aarde / gemaakt / alles / van / lijkt

.....

geeft / een zachte, warme glans / de lamp / alleen

.....

is / heel donker / de jongen

.....

naar / hij / brengt / maar / overal / het licht

.....

Maak een zin met...

jongen

.....

buigen

.....

lamp

.....

kleren

.....

zwart

.....

verf

.....

plankenvloer

.....

aarde

.....

donker

.....

Schrijf.

Hoe was jij als kleine jongen of als klein meisje?

Welke kleren droeg je?

Moest je werken of ging je naar school?

Moest je helpen in huis?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

De koning drinkt

Waar of niet waar? Omcirkel

Het is feest.	waar	niet waar
De koning is triest.	waar	niet waar
Hij brengt het glas naar zijn lippen.	waar	niet waar
Ze zingen luid: "De koning eet!"	waar	niet waar
In deze kamer zijn veel mensen.	waar	niet waar
Een man kijkt naar ons.	waar	niet waar
Hij is nuchter.	waar	niet waar
Een vrouw kijkt naar de koning.	waar	niet waar
Ze maakt de neus van een kind schoon.	waar	niet waar
De koning heeft een groot blauw doek om zijn nek.	waar	niet waar
Op zijn hoofd staat een kroon van goud.	waar	niet waar
Dit is het driekoningenfeest.	waar	niet waar
Deze koning is serieus.	waar	niet waar

Zoek het antwoord in de tekst

Waarom is de koning blij?

.....

Wat doet hij met het glas?

.....

Wat zingen de gasten luid?

.....

Wat doet een man?

.....

Wat doet hij met zijn armen? Waarom doet hij dat?

.....

.....

Wat doet een andere man met zijn schotel?

.....

Wie kijkt naar de koning?

.....

Wat doet de vrouw?

.....

.....

Wat heeft de koning rond zijn nek?

.....

Wat staat op zijn hoofd?

.....

Van wat is de kroon gemaakt?

.....

Voor hoelang is deze oude man koning?

.....

Welk feest zie je hier?

.....

Hoe is deze koning?

.....

Is hij zoals een echte koning?

.....

Wat vind jij? Schrijf

Hoe moet een echte koning zijn, volgens jou?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kijk in de tekst.

Onderstreep de zinnen die jij mooi, interessant of belangrijk vindt.

Schrijf deze zinnen hier. Zo krijg je een samenvatting.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat heb je nodig om feest te vieren?

Heb je drank nodig? Heb je lekker eten nodig? Heb je vrienden nodig?...

Wanneer is een feest een goed feest?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat is het tegengestelde? Trek een pijl

het feest

nuchter

blij

laag

de koning

vals

zingen

de man

hoog

de gewone dag

dronken

triest

de grond

fluisteren

straks

de volwassene

groot

serieus

de vrouw

klein

het kind

de lucht

oud

nu

grappig

jong

echt

de burger

Schrijf de juiste vorm

Kies uit:

kijk - gaat - ben - zing - vallen - breng

De koning is blij.

Ik.....blij.

Hij brengt het glas naar de lippen.

Ik.....het glas naar de lippen.

Ze zingen luid.

Ik.....luid.

Een man kijkt.

Ik.....

Zijn armen gaan de lucht in.

Zijn arm.....de lucht in.

Straks valt hij op de grond.

Straks.....wij op de grond.

Wat past niet in de rij? Omcirkel

blij - vrolijk - lachen - slapen

voeten - lippen - ogen - oren

dronken - zat - nuchter - beneveld

de wijn - de cola - het bier - de whisky

een vrouw - een huis - een man - een kind

wit - rood - blauw - grappig

Maak een goede zin

het glas / zijn lippen / hij / naar / brengt

.....

met hem / zijn gasten / samen / het glas / heffen

.....

zoveel mensen / in deze kamer / zijn

.....

in / zijn armen / hoog / gaan / de lucht

.....

hij / de grond / straks / op / valt

.....

uit / de wijn / zijn grote mond / loopt

.....

de billen / ondertussen / maakt / een kind / schoon / van / ze

.....

een grote witte doek / hij / zijn nek / heeft / rond

.....

een kroon / zijn hoofd / staat / op

.....

een dag / is / een koning / deze oude man / voor

.....

Maak een zin met...

feest

.....

de koning

.....

zingen

.....

het glas

.....

dronken

.....

wijn

.....

een slab

.....

een kroon

.....

een oude man

.....

grappig

.....

BRONNEN

- https://schattenuithetrijks.nl/wp-content/uploads/2018/01/VTS_achtergrondinfo_docent.pdf
- <https://www.mestmag.nl/vijf-manieren-om-naar-kunst-kijken-en-leeren-kennen/>
- <https://www.musee-magritte-museum.be/nl/bronnen>
- [dialoogkaarten kmsk gent](#)
- <https://krollermuller.nl/kunst-bij-de-koffie>
- [leskaarten voor voortgezet onderwijs](#)
- <http://www.onvergetelijkmuseum.nl/wp-content/uploads/2017/06/Voorbeeldvragen.pdf>
- <http://www.onvergetelijkmuseum.nl/wp-content/uploads/2017/06/Creatieve-opdrachten.pdf>
- <http://www.onvergetelijkmuseum.nl/wp-content/uploads/2017/06/Voorbeeldrondeleiding.pdf>
- http://kunstloc.klunky.nl/uploads/content/file/DCL%20handleiding%20VerderKijken_A4.pdf
- <http://kunstloc.klunky.nl/artikel/verderkijken-doordenken>
- <http://www.pz.harvard.edu/projects/visible-thinking>
- <https://www.kunstlocbrabant.nl/kennis-advies/handboek-kunsteducatie-mijn-beste-idee-komt-nog-1665>
- [educatief dossier René Magritte](#)